

ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

THE CONCEPT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT FOR SOCIAL PROTECTION OF PERSONS WITH DISABILITIES

У статті проаналізовано адміністративно-правове забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю та дано визначення цьому поняттю. Відзначено, що соціальний захист – це соціально орієнтована діяльність держави, спрямована на забезпечення гідного рівня життя для всіх членів суспільства, незалежно від їхніх особливостей. Водночас соціальний захист – це не просто надання матеріальної допомоги. Це також і система заходів, спрямованих на: надання особам з інвалідністю можливості жити повноцінним та незалежним життям, тобто реабілітація та інтеграція в суспільство; профілактику таких соціальних проблем, як бідність, безробіття, безпритульність, злочинність тощо; а також захист прав та інтересів інших вразливих груп населення: дітей, сиріт, багатодітних сімей, людей похилого віку тощо.

Автор сформував основні напрямки соціального захисту осіб з інвалідністю: матеріальне забезпечення (пенсії, державна допомога, компенсації, пільги тощо), надання соціальних послуг з догляду, реабілітації, інтеграції, здійснення реабілітаційних заходів (медична та професійна реабілітація, психосоціальна реабілітація), встановлення опіки (піклування) або забезпечення стороннього догляду.

Держава за допомогою адміністративно-правового забезпечення формує комплексну систему у відповідній сфері правовідносин, які виникають, змінюються та припиняються у зв'язку з впливом процесів, що відбуваються в житті суспільства, пов'язаних із захистом та охороною державних інтересів або викликаних непередбачуваними подіями, наприклад, пандемією COVID-19 чи воєнною агресією РФ проти України. Привернуто увагу до викликів в умовах воєнного стану для системи соціального захисту, зокрема й для осіб з інвалідністю.

Автором сформульовано поняття «адміністративно-правового забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю» як законодавчо регламентована діяльність суб'єктів публічного адміністрування для функціонування, впорядкування, розвитку та охорони правовідносин щодо соціального захисту осіб з інвалідністю шляхом реалізації конституційного права кожного на соціальний захист, зокрема, через матеріальне забезпечення (пенсії, державна допомога, компенсації, пільги тощо), надання соціальних послуг з догляду, реабілітації, інтеграції, здійснення реабілітаційних заходів (медична та професійна реабілітація, психосоціальна реабілітація), встановлення опіки (піклування) або забезпечення стороннього догляду.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, публічне адміністрування, воєнний стан, особа з інвалідністю, соціальна політика, соціальний захист.

The article analyses the administrative and legal support for social protection of persons with disabilities and defines this concept. It is noted that social protection is a socially oriented activity of the State aimed at ensuring a decent standard of living for all members of society, regardless of their peculiarities. At the same time, social protection is not just the provision of material assistance. It is also a system of measures aimed at: enabling persons with disabilities to live a full and independent life, i.e. rehabilitation and

integration into society; prevention of social problems such as poverty, unemployment, homelessness, crime, etc.; and protection of the rights and interests of other vulnerable groups: children, orphans, large families, the elderly, etc.

The author has identified the main ways of social protection of persons with disabilities: material support (pensions, state aid, compensation, benefits, etc.), provision of social services for care, rehabilitation, integration, rehabilitation measures (medical and vocational rehabilitation, psychosocial rehabilitation), guardianship or third-party care.

The state, through administrative and legal support, forms a comprehensive system in the relevant area of legal relations that arise, change and terminate due to the impact of processes occurring in society related to the protection and safeguarding of the state interests or caused by unforeseen events, such as the COVID-19 pandemic or the military aggression of the Russian Federation against Ukraine. Attention is drawn to the challenges under martial law for the social protection system, including for persons with disabilities.

The author formulates the concept of 'administrative and legal support for social protection of persons with disabilities' as a legally regulated activity of public administration entities for the functioning, regulation, development and protection of legal relations related to the social protection of persons with disabilities through the exercise of everyone's constitutional right to social protection, in particular, through provision of material assistance (pensions, state aid, compensation, benefits, etc.), provision of social services for care, rehabilitation, integration, and rehabilitation of persons with disabilities.

Key words: *administrative and legal support, public administration, martial law, person with disabilities, social policy, social protection.*

Постановка проблеми. Адміністративно-правове забезпечення як ключова правова категорія науки адміністративного права відіграє дуже важливе значення, а тому часто є предметом дослідження вчених та науковців.

Згідно із Основним Законом наша держава є соціальною державою, яка створює належні умови для повноцінного життя, у т.ч. і осіб з інвалідністю, їх реабілітації та інтеграції в суспільство.

Аналіз наукових досліджень щодо адміністративно-правового забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю свідчить, що наукові погляди щодо розуміння цієї категорії потребують актуалізації з огляду на триваючу воєнну агресію РФ. Так, за даними Міністерства соціальної політики, Міністерства охорони здоров'я та Пенсійного фонду України, на початок 2023 року загальна кількість осіб з інвалідністю складала 2 721,7 тис. осіб [1], однак протягом 2023 та 2024 років у медіа неодноразово підкреслювалася динаміка до зростання цієї кількості до 3 млн осіб.

Мета статті. Спираючись на доступні джерела, дослідити та актуалізувати поняття адміністративно-правового забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю з огляду на триваючу воєнну агресію РФ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання адміністративно-правового регулювання окремих сфер діяльності неодноразово ставали предметом дослідження таких вчених, як: В. Авер'янов, О. Андрійко, О. Безпалова, Ю. Битяк, І. Голосніченко, Є. Додін, Р. Калюжний, І. Кириченко, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюк, О. Кривенко, О. Кузьменко, І. Неклонський, Н. Нижник, І. Пастух, О. Стрельченко, Ю. Шемшученко, Х. Ярмакі та інші.

Окремі аспекти соціального захисту осіб з інвалідністю досліджували такі вчені, як: М. Авраменко, О. Аніна, С. Богданова, Н. Болотна, Н. Борещька, К. Бугайчук, Л. Денисова, М. Іншина, О. Єрмоловська, Е. Лібанова, М. Калашник, П. Коломоєць, О. Макарова, Д. Матусевич, В. Мельник, К. Міщенко, М. Романенко, В. Скуратівський, В. Сушкевич, О. Полякова, І. Таланчук, Н. Теплова, А. Терещенко, М. Чекан, Є. Яригіна, І. Ярошенко та ін. Проте вказані праці розкривають лише окремі аспекти комплексної наукової проблеми соціального захисту осіб з інвалідністю. Відтак, актуальність дослідження поняття адміністративно-правового забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю залишається високою, таке дослідження має спиратися на новітні наукові здобутки та відповідати на виклики часу.

Виклад основного матеріалу. Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою

соціальною цінністю [2]. Це означає, що держава зобов'язана вживати всіх можливих заходів для захисту цих прав та свобод людини.

Виходячи із конституційних положень, держава має ставити інтереси людини та її добробут понад усе. Право на життя, здоров'я, честь, гідність, недоторканність і безпеку є базовими правами людини, які мають бути гарантовані всім без винятку. У разі необхідності мають бути визначені державні гарантії здійснення громадянами країни права на соціальний захист. Зазначене реалізується шляхом розроблення та впровадження політики, яка спрямована на покращення життя людей та захист їхніх прав, що є безпосереднім орієнтиром для всіх органів державної влади.

Право на соціальний захист належить до найважливіших соціально-економічних прав особи, які повинні гарантувати держава. Соціальну спрямованість нашої держави в частині забезпечення соціального захисту населення визначено, зокрема, в статті 46 Конституції України. Згідно неї громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом [2]. Таким чином, базові юридичні гарантії права на соціальний захист закріплені в Конституції України та знайшли своє подальше закріплення в нормативно-правових актах.

Наприклад, Закон України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» визначає державне соціальне страхування як систему прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом [3].

Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» визначає задачі соціального захисту працюючих громадян у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами, у разі нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, а також щодо охорони їх життя та здоров'я [4]. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» визначає основні принципи соціального захисту осіб з інвалідністю, форми та методи реабілітації, а також гарантує їм рівні з усіма іншими громадянами можливості та створення необхідних умов для реалізації їхніх прав та свобод [5]. Закон України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» встановлює види державної соціальної допомоги таким особам, порядок її надання та умови отримання [6]. Подальше розкриття законодавчих норм щодо соціального захисту громадян здійснюється у постановках Кабінету Міністрів України, якими затверджуються, наприклад, порядки надання соціальних виплат, визначення розміру соціальних виплат, перелік документів, необхідних для отримання соціальних виплат тощо, та наказах Міністерства соціальної політики України, якими затверджуються методики визначення потреб у соціальній допомозі, форми заявок на отримання соціальної допомоги тощо. Крім того, Міністерство соціальної політики України є центральним органом виконавчої влади, одним із основних завдань якого є забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері соціального захисту населення, зокрема осіб з інвалідністю [7].

На думку Тимофєєва М.І., метою соціального захисту є надання кожному члену суспільства, незалежно від соціального походження, національної або расової належності, можливості вільно розвиватися, реалізувати власні здібності, а також підтримання стабільності в суспільстві, тобто попередження соціальної напруженості, яка виникає у зв'язку з майновою, расовою, культурною, соціальною нерівністю [8, с. 171].

У свою чергу Ярошенко І.С. розглядає соціальний захист як діяльність держави, яка здійснюється в межах державного управління та спрямована на запобігання ситуаціям соціального ризику в нормальному житті особи, що забезпечує підтримання оптимальних умов життя, і закріплена в системі правових норм щодо регулювання суспільних відносин, які складаються під час задоволення потреб особи в належному матеріальному забезпеченні зі спеціальних фондів через індивідуальну форму розподілу, замість оплати праці чи як доповнення до неї у випадках, передбачених законодавством, у розмірі не нижчому від гарантованого державою мінімального рівня [9, с. 24].

Устинов С.О. зазначає, що соціальний захист – це діяльність соціально орієнтованої держави, яка здійснюється через комплекс організаційно-правових та соціально-економічних заходів, метою яких є: по-перше, створення для непрацездатних належних умов для забезпечення своїх

соціально-економічних та духовних потреб; по-друге, гарантоване забезпечення громадянам, які потребують соціальної допомоги, рівня життя не нижче від прожиткового мінімуму [10, с. 94].

Зауважимо, що соціальний захист – це дійсно соціально орієнтована діяльність держави, спрямована на забезпечення гідного рівня життя для всіх членів суспільства, незалежно від їхніх особливостей. Водночас соціальний захист – це не просто надання матеріальної допомоги, адже така думка також знаходить свій прояв у розумінні деяких громадян України. Це також система заходів, спрямованих на надання особам з інвалідністю можливості жити повноцінним та незалежним життям, тобто реабілітація та інтеграція в суспільство; профілактику соціальних проблем, наприклад: бідності, безробіття, безпритульності, злочинності тощо; а також захист прав та інтересів вразливих груп населення: дітей, сиріт, багатодітних сімей, людей похилого віку тощо.

Досліджуючи поняття адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні Кандиба С. визначив соціальний захист як економічні заходи публічної адміністрації, спрямовані на забезпечення першочергових мінімальних потреб населення, окремо передбаченої законодавством категорії осіб [11].

Таким чином, соціальний захист – це важлива складова частина соціальної політики держави, що має на меті забезпечити гідний рівень життя для всіх членів суспільства та створити умови для їхнього повноцінного особистісного розвитку.

Конвенція про права осіб з інвалідністю визначає, що інвалідність – це поняття, яке еволюціонує, і що інвалідність є результатом взаємодії, яка відбувається між людьми, які мають порушення здоров'я, і відносницькими та середовищними бар'єрами і яка заважає їхній повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими. Відповідно до цієї Конвенції до осіб з інвалідністю належать особи зі стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, які при взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати їхній повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими [12].

Відповідно до статті 4 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» особою з інвалідністю є особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити їй соціальний захист [5].

Статтю 1 Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» та статтю 1 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» особа з інвалідністю визначається як повнолітня особа зі стійким обмеженням життєдіяльності, якій в порядку, визначеному законодавством, встановлено інвалідність [13; 14].

Виходячи із наведеного, особою з інвалідністю можна вважати людину, яка має стійкий розлад функцій організму, зумовлений захворюванням, травмою, або з уродженими дефектами, що обмежують її життєдіяльність.

Варто зазначити, що досліджуючи поняття «інвалід», «особа з інвалідністю», «особа з обмеженими вадами розвитку», «особа з особливими освітніми потребами», «особа з функціональними обмеженнями», Коханчук С.С. виділив такі основні ознаки категорії інвалідності, як: 1) значні фізичні або психічні вади особи, за яких встановлюється група інвалідності; 2) ступінь втрати працездатності, яка зумовлена станом інвалідності особи; 3) обмеження нормальної життєдіяльності особи у різних сферах публічного управління; 4) постійний або довготривалий характер; 5) встановлення групи інвалідності на основі рішення медико-соціальної експертної комісії. На його думку, головним критерієм для ідентифікації суб'єкта як особи з інвалідністю є висновок медико-соціальної експертної комісії (далі – МСЕК), яка належить до системи Міністерства охорони здоров'я України. Правове регулювання здійснення медико-соціальної експертизи та прийняття відповідного управлінського рішення визначене у Наказі Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Інструкції про встановлення груп інвалідності» від 5 вересня 2011 року № 561 та Постанові Кабінету Міністрів України «Про Питання медико-соціальної експертизи» від 3 грудня 2009 року № 1317. Висновок МСЕК є, по суті, одним із найголовніших критеріїв для ідентифікації особи як особи з інвалідністю і надання їй такого статусу, після якого держава в особі органів публічної адміністрації бере на себе зобов'язання забезпечувати права та свободи осіб з інвалідністю [15].

Відповідно до статті 4 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» діяльність держави щодо осіб з інвалідністю виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для забезпечення їхніх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами для участі в суспільному

житті та полягає у: виявленні, усуненні перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб, у тому числі стосовно доступу до об'єктів громадського та цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, дорожнього сервісу (далі – об'єкти фізичного оточення), транспорту, інформації та зв'язку, а також з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів – до освіти, праці, культури, фізичної культури і спорту; охороні здоров'я; соціальному захисті; забезпеченні виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю; наданні пристосованого житла; сприянні громадській діяльності. Соціальний захист осіб з інвалідністю є складовою діяльності держави щодо забезпечення прав і можливостей осіб з інвалідністю нарівні з іншими громадянами та полягає у наданні пенсії, державної допомоги, компенсаційних та інших виплат, пільг, соціальних послуг, здійсненні реабілітаційних заходів, встановленні опіки (піклування) або забезпеченні стороннього догляду [5].

Отже, основними напрямками соціального захисту осіб з інвалідністю є: матеріальне забезпечення (пенсії, державна допомога, компенсації, пільги тощо), надання соціальних послуг з догляду, реабілітації, інтеграції, здійснення реабілітаційних заходів (медична та професійна реабілітація, психосоціальна реабілітація), встановлення опіки (піклування) або забезпечення стороннього догляду. Водночас реалізація соціального захисту осіб з інвалідністю має ґрунтуватися на принципах рівності, недискримінації, інклюзивності та поваги до гідності, адже особи з інвалідністю повинні поважатися та цінуватися як особистості з унікальними здібностями та можливостями.

Формулюючи поняття «адміністративно-правове забезпечення» Чистоклетов Л. та Хитра О. визначили його як адміністративно-правова основа впливу суб'єктів державно-владних повноважень на суспільні відносини у сфері публічного управління та їх діяльність, спрямована на формування, використання й удосконалення цієї основи з метою реалізації цілей адміністративного права [16].

О.В. Надьон визначає поняття «адміністративно-правове забезпечення» як безперервну діяльність суб'єктів права у сфері державного управління зі створення правових умов закріплення, реалізації, гарантування, охорони та захисту прав і свобод осіб та їх груп [17].

В.Б. Авер'янов наголошує, що своєрідність «адміністративно-правового забезпечення» полягає у тому, що адміністративне право за своїм глибинним призначенням має визначатися як «право забезпечення і захисту прав людини». У цьому – сутність усієї трансформації теорії і практики українського адміністративного права на сучасному етапі [18, с. 67].

Вартою уваги є наукова думка І.М. Шопіної щодо адміністративно-правового забезпечення, яке визначається як система адміністративно-правових засобів та способів і процедур їх легалізації, що здійснюється з метою створення умов для всебічної реалізації прав, свобод та інтересів людини, громадянського суспільства, суб'єктів підприємницької діяльності, а також інших суб'єктів адміністративно-правових відносин [19, с. 145].

У своїх працях вчені-адміністративісти відзначають багатогранність розуміння поняття «адміністративно-правове забезпечення». Так, з одного боку, воно охоплює діяльність суб'єктів публічної адміністрації, спрямовану на реалізацію норм права у визначених сферах шляхом видання нормативно-правових актів та їх застосування у своїй діяльності, наприклад, при розгляді справ про адміністративні правопорушення, при прийнятті рішень про надання адміністративних послуг тощо, а також під час здійснення контрольно-наглядових функцій.

З іншого боку, адміністративно-правове забезпечення також включає набір правового інструментарію, завдяки якому діяльність суб'єктів публічної адміністрації стає більш ефективними. Адже суб'єкти публічної адміністрації при реалізації своїх повноважень здійснюють ряд процедурних дій, заходи, які забезпечують захист прав та законних інтересів осіб та відповідальність у сфері публічного управління.

Виходячи із зазначеного, адміністративно-правове забезпечення – це фундамент, на якому будується вся система публічного адміністрування, який спрямовує комплексну систему правових норм, інститутів та засобів на створення сприятливих умов для реалізації цілей та завдань адміністративного права, забезпечення законності та ефективності функціонування органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, захист прав та законних інтересів громадян та юридичних осіб у сфері державного управління тощо.

Держава за допомогою адміністративно-правового забезпечення формує комплексну систему у відповідній сфері правовідносин, які виникають, змінюються та припиняються у зв'язку з впливом процесів, що відбуваються в житті суспільства, пов'язаних із захистом та

охороною державних інтересів або викликаних непередбачуваними подіями, наприклад, пандемією COVID-19 чи воєнною агресією РФ проти України.

Війна в Україні спричинила низку серйозних викликів для системи соціального захисту, зокрема й для осіб з інвалідністю. Так, чимало об'єктів соціальної інфраструктури, таких як центри реабілітації, будинки для людей похилого віку та осіб з інвалідністю, були зруйновані або пошкоджені внаслідок бойових дій. Це призвело до перебоїв в наданні соціальних послуг та змусило багатьох осіб з інвалідністю переміститися з місць свого проживання. Водночас держава вимушена скорочувати видатки на соціальні програми, в тому числі й на програми соціального захисту осіб з інвалідністю. Багато людей з інвалідністю мають обмежену мобільність і не можуть самостійно евакуюватися з небезпечних зон, що ставить їхнє життя та здоров'я під загрозу. Війна є великим стресом для всіх людей, особливо для осіб з інвалідністю, що може призвести до розвитку посттравматичного стресового розладу та інших психологічних проблем.

Крім того, наша держава тільки перебуває на шляху до розбудови толерантності у суспільстві, тому окремі особи з інвалідністю можуть стикатися з дискримінацією при доступі до гуманітарної допомоги, медичних послуг та інших ресурсів.

Висновки. На основі вищенаведеного сформулюємо поняття «адміністративно-правового забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю» як законодавчо регламентована діяльність суб'єктів публічного адміністрування з метою функціонування, впорядкування, розвитку та охорони праворядності щодо соціального захисту осіб з інвалідністю шляхом реалізації конституційного права кожного на соціальний захист, зокрема, через матеріальне забезпечення (пенсії, державна допомога, компенсації, пільги тощо), надання соціальних послуг з догляду, реабілітації, інтеграції, здійснення реабілітаційних заходів (медична та професійна реабілітація, психосоціальна реабілітація), встановлення опіки (піклування) або забезпечення стороннього догляду.

Крім того, в умовах воєнного стану держава не може знаходитися осторонь та повинна сприяти покращенню соціального захисту осіб з інвалідністю шляхом збільшення фінансування програм соціального захисту осіб з інвалідністю, в т.ч. завдяки залученню до фінансування соціальних програм міжнародних організацій та благодійних фондів. Особливу увагу варто приділити забезпеченню доступності соціальних послуг, наприклад, відновленню зруйнованих об'єктів соціальної інфраструктури та створенню нових, цифровізацію соціальних послуг, створенню груп підтримки для осіб з інвалідністю, де вони зможуть поділитися своїми переживаннями та отримати емоційну підтримку від інших людей. Останнє можна здійснити шляхом залучення інститутів громадянського суспільства до процесу покращення соціального захисту осіб з інвалідністю.

Отже, формування належного рівня адміністративно-правового забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю може допомогти зробити життя осіб з інвалідністю в Україні кращим, навіть у такі складні часи.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт – Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю. URL: <https://www.ispf.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2024).
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.05.2024).
3. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 № 16/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.05.2024).
4. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text> (дата звернення: 05.05.2024).
5. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 № 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text> (дата звернення: 05.05.2024).
6. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України від 18.05.2004 № 1727-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text> (дата звернення: 05.05.2024).
7. Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/423-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.05.2024).

8. Тимофєєва М.І. Сутність соціального захисту населення. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2016. № 6 (230). С. 169–178.
9. Ярошенко І.С. Організаційно-правові форми соціального захисту людини і громадянина в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ : Київ. нац. екон ун-т ім. В. Гетьмана, 2006. 219 с.
10. Устинов С.О. Співвідношення термінів «соціальний захист» та «соціальне забезпечення» в законодавстві України. *Юридична наука і практика*. 2011. № 2. С. 90–95.
11. Кандиба С. Поняття адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. № 1. 2020. С. 101–105. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/1/19.pdf> (дата звернення: 12.05.2024).
12. Конвенція про права осіб з інвалідністю: Міжнародний документ від 13.12.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text (дата звернення: 05.05.2024).
13. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я: Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20/ed20230907#Text> (дата звернення: 10.05.2024).
14. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15/ed20240101#Text> (дата звернення: 10.05.2024).
15. Коханчук С.С. Термінологічне узгодження поняття «інвалід» чи «особа з інвалідністю» в законодавстві. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Випуск 2. ч. 3. 2016. С. 50–55. URL: http://nvppp.in.ua/vip/2016/2/tom_3/vip2_3_2016.pdf#page=50 (дата звернення: 13.05.2024).
16. Чистоклетов Л., Хитра О. Поняття адміністративно-правового забезпечення та його механізму. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. № 3 (27), 2020. С. 173–180. URL: <https://ena.lpnu.ua/items/7c6857d5-4d92-4a7b-87db-d1508e5ea235> (дата звернення: 13.05.2024).
17. Надьон О.В. Адміністративно-правове забезпечення фінансової безпеки банків: поняття та необхідні ознаки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Серія ПРАВО. Вип. 39. Т. 2. С. 17–21. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/32754> (дата звернення: 20.05.2024).
18. Авер'янов В.Б. Доктринальні засади сучасного розвитку і реформування українського адміністративного права. Київ: Вид. дім «Ін Юре», 2002. С. 60–73.
19. Шопіна І.М. Феномен адміністративно-правового забезпечення в адміністративному праві України. *Наука і правоохорона*. 2018. № 4. С. 141–145.

УДК 342.5

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2024.2.14>

МАТУСЕВИЧ А.Л.

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ПРАВ І СВОБОД ДИТИНИ

CONCEPT AND ESSENCE OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROTECTION OF CHILDREN'S RIGHTS AND FREEDOMS

У статті було надано змістовну та вичерпну теоретико-правову характеристику поняттю та змісту адміністративно-правового статусу дитини та засад її правової охорони, що сукупно з аналізовуваними положеннями законодавства України та думками вчених надалі, дозволить обґрунтувати важливі теоретико-практичні ви-

© МАТУСЕВИЧ А.Л. – аспірант (Науково-дослідний інститут публічного права)